

ПРАВОВА РЕГЛАМЕНТАЦІЯ ПРИНЦИПУ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА ТА ПРОБЛЕМИ ЙОГО ПРАКТИЧНОГО ВТІЛЕННЯ

Правовий характер держави досить тісно пов'язаний із утвердженням та реалізацією принципу верховенства права, який є основоположним та фундаментальним у забезпеченні стабільності конституційного ладу та правової справедливості у громадянському суспільстві. Відповідно забезпечення принципу верховенства права є одним із основоположних завдань в практиці сучасного конституціоналізму, а отже нехтування цього принципу призведе до недотримання вимог справедливості, проявів свавілля державної влади, розпалювання конфліктів серед різних груп громадянського суспільства. Тому необхідність верховенства права в правовій державі полягає в тому, що відмовляючись дотримуватися свого обов'язку щодо забезпечення верховенства права держава не змінює владу, але крокує в напрямку розпаду [1, с. 231].

Головна ідея доктрини конституціоналізму — це правове обмеження державної влади, що досягається, перш за все, шляхом реалізації принципу верховенства права. Основні цінності, які асоціюються з цим аспектом верховенства права, — порядок, передбачуваність, законність, правова безпека [3, с. 44-45]. Принцип верховенства права набуває самостійного значення, відмінного від традиційної теорії та практики принципу верховенства закону, коли право не отожднюється із системою встановлених або санкціонованих державою загальнообов'язкових норм поведінки, тобто коли має місце теоретичне і практичне розрізнення права і закону, коли право розглядається як соціальний феномен, тобто явище, безпосередньо пов'язане з такими фундаментальними категоріями, як справедливість, свобода, гуманізм [5, с. 56].

З урахуванням вищевказаного можна дійти висновку, що принцип верховенства права в Україні на сьогодні — це не абстрактне загально-теоретичне поняття, а конкретна засада значної кількості сфер життя, які тією чи іншою мірою регулюються правом.

Існуючі в Україні проблеми реалізації принципу верховенства права можна поділити на дві групи: такі, що виникають на етапі правотворчості, й такі, що виникають на етапі правозастосування. І якщо вирішення перших слід пов'язувати із внесенням змін до законодавства, то другі потребують індивідуального підходу до вирішення кожної проблеми.

По-перше, важливою проблемою реалізації принципу верховенства права в Україні є відсутність принципу рівності при притягненні до відповідальності, панування атмосфери безкарності. Із цією проблемою

пов'язане питання упередженості судової влади та порушення принципу її незалежності при винесенні рішень [2, с. 18]. Наступною проблемою є недосконалість системи підготовки юридичних кадрів. А саме мається на увазі рівень корупції, що має місце в більшості вищих навчальних закладів України, у тому числі й юридичних. Це, безумовно, впливає й на подальшу його професійну діяльність. Важливим фактором посилення вказаних проблем є недостатня та некваліфікована участь громадськості у здійсненні контролю над цими процесами.

Для вирішення існуючих проблем недостатнім є їх визнання й обговорення, важливим також убачається вчинення активних дій, спрямованих на захист власних прав та виправлення чинної ситуації щодо недосконалості діяльності правоохоронних органів [4, с. 152]. У зв'язку з цим на законодавчому рівні доцільно запроваджувати механізми громадського контролю за діяльністю працівників правоохоронних органів.

Таким чином, на підставі вищезазначеного можна стверджувати, що принцип верховенства права є основоположним, системоутворюючим, динамічним принципом в системі принципів права. Вирішення цих проблем має бути комплексним та пов'язуватися не тільки з роботою правового характеру, зокрема правотворчістю, а й з інформаційно-просвітницькою діяльністю, вирішенням низки економічних та соціальних проблемних питань, широким залученням громадськості до вирішення таких проблем і як наслідок українське громадянське суспільство повинно впроваджувати принцип верховенства права в своє культурне та правове життя.

Список використаних джерел

1. Зорькин В.Д. Современный мир, право и Конституция / В.Д. Зорькин. М:Норма, 2010. – С. 522.
2. Карпечкін П.Ф. Співвідношення функцій судів загальної юрисдикції та Конституційного Суду України в контексті судової реформи // Вісник Верховного Суду України. – 2003. – № 6.
3. Погребняк С. Принципи верховенства права: сутність структура // Актуальні проблеми тлумачення і застосування юридичних норм : зб. ст. учасн. Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. пам'яті проф. П. О. Недбайла, 2008. – 228 с. – С. 44-45.
4. Трихліб К.О. Верховенство права: сучасні інтерпретації / К.О. Трихліб // Учень записки Таврич. нац. ун-та ім. В.И. Вернадского. Серія «Юрид. науки». – 2013. – № 2-1 (Ч. 1). – Том 26 (65). – С. 152-153.
5. Шевчук С. Доктрина верховенства права та конституціоналізму: історична генеза і співвідношення // Право України. – 2010. – № 3. – С. 52-61.

Ключові слова: верховенство права, конституціоналізм, Конституція, реалізація, проблема.

Науковий керівник: к.ю.н., ас. Салей М. І.